

Warszawa, 4.07.2025 r.

**Stanowisko Polskiego Komitetu Energii Elektrycznej
w sprawie zredefiniowania roli energetyki jądrowej w prawodawstwie UE**

Unia Europejska potrzebuje inwestycji w technologie neutralne emisyjnie, które nie tylko umożliwią realizację zobowiązań klimatycznych, ale i zapewnią konkurencyjną cenowo energię oraz wzmocnią odporność i bezpieczeństwo gospodarcze państw członkowskich. W ocenie skutków realizacji przyszłego celu klimatycznego UE na rok 2040¹ Komisja Europejska wskazuje, że do dekarbonizacji systemu energetycznego konieczne jest zastosowanie wszelkich rozwiązań o zerowej lub niskiej emisji dwutlenku węgla. Dywersyfikacja źródeł wytwórczych, w duchu neutralności technologicznej, jest zatem kluczowa. Mowa o tym m.in. w raporcie „The Future of European Competitiveness – A competitiveness strategy for Europe”, przygotowanym na zlecenie Komisji Europejskiej przez Mario Draghiego czy – przyjętych 16 czerwca 2025 r. na Radzie ds. Energii – konkluzjach Prezydencji ws. bezpieczeństwa energetycznego UE².

Ponadto – zgodnie z postępującą elektryfikacją m.in. dużej części procesów przemysłowych, transportu czy sektora ciepła i chłodu – wzrasta zapotrzebowanie na energię elektryczną. EURELECTRIC wskazuje, iż by sprostać unijnym celom określonym w planie REPowerEU, dotychczasowy poziom elektryfikacji powinien wzrosnąć do 35% w 2030 roku. Podobne szacunki zaprezentowała Komisja Europejska, publikując 26 lutego 2025 roku komunikat „Clean Industrial Deal”. Wskazuje w nim, iż elektryfikacja całej gospodarki Unii powinna wzrosnąć z obecnego poziomu 21,3% do 32% w 2030 roku³.

To rodzi konieczność dużych inwestycji w sektor elektroenergetyczny, zarówno w wytwarzanie jak i sieci, by móc odpowiedzieć na szybko rosnący popyt na energię elektryczną. Istotne znaczenie w tym wymiarze mają inwestycje w energetykę jądrową, która razem ze źródłami odnawialnymi powinna zapewnić realizację ambitnych celów klimatycznych i energetycznych Unii Europejskiej. Zwracamy uwagę, że KE – w komunikacie w sprawie Przykładowego Programu Energetyki Jądrowej⁴, opublikowanym 13 czerwca 2025 roku – wskazuje, iż wykorzystanie energii jądrowej, zgodnie z planami państw członkowskich, może istotnie wesprzeć transformację systemu energetycznego, umożliwiając dekarbonizację gospodarki UE, jednocześnie zapewniając strategiczną niezależność energetyczną naszego kontynentu.

Energetyka jądrowa jest technologią zeroemisyjną i jako taka powinna być objęta identycznym traktowaniem w ramach unijnych polityk, jak pozostałe źródła zeroemisyjne – w tym w zakresie polityki klimatycznej, energetycznej, konkurencji, a także zrównoważonego finansowania. Obecnie bowiem

¹ *Securing our future Europe's 2040 climate target and path to climate neutrality by 2050 building a sustainable, just and prosperous society*, COM(2024) 63 final

² *Presidency conclusions on strengthening the Energy Union through reinforcing energy security*

³ *The Clean Industrial Deal: A joint roadmap for competitiveness and decarbonisation*, COM(2025) 85 final

⁴ *Nuclear Illustrative Programme presented under Article 40 of the Euratom Treaty for the opinion of the European Economic and Social Committee*, COM(2025) 315 final

PKEE

Polski Komitet Energii Elektrycznej
Polish Electricity Association

podejście do energetyki jądrowej na szczeblu unijnym, w zakresie regulacyjnym i finansowym, nie jest analogiczne z podejściem do odnawialnych źródeł energii.

Postulujemy zagwarantowanie odpowiedniego miejsca dla energetyki jądrowej na europejskim rynku energii i wprowadzenie analogicznych rozwiązań w unijnym prawodawstwie, jak w przypadku źródeł odnawialnych – zgodnie z zasadą neutralności technologicznej. Wynika ona z art. 194 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, który gwarantuje państwom członkowskim prawo do kształtowania własnego miksu energetycznego.

Postulujemy pełną realizację traktatowych obowiązków Unii Europejskiej w odniesieniu do rozwoju energetyki jądrowej zawartych w Traktacie Euratom. Stosownie do art. 1 tego Traktatu zadaniem Wspólnoty jest przyczynianie się do podwyższania poziomu życia w państwach członkowskich i rozwijania stosunków z innymi państwami poprzez ustanowienie warunków niezbędnych do stworzenia i szybkiego rozwoju przemysłu jądrowego. Ponadto, zgodnie z art. 2 lit. C, Wspólnota ułatwia inwestycje oraz zapewnia - w szczególności poprzez stymulację działań przedsiębiorstw - tworzenie podstawowych instalacji niezbędnych do rozwoju energetyki jądrowej. Mimo istnienia niezwykle silnej podstawy traktatowej (Euratom) do wspierania działań w zakresie rozwoju energetyki jądrowej w UE, technologia ta nie zajmuje właściwego miejsca w politykach unijnych, czy też w działaniach organów unijnych. Jej rozwój jest hamowany poprzez brak konkretnych rozwiązań na szczeblu unijnym oraz niektóre warunki stawiane przy zatwierdzaniu mechanizmów wsparcia dla konkretnych projektów.

W związku z powyższym widzimy konieczność pełnej realizacji poniższych traktatowych obowiązków Wspólnoty:

- stworzenia niezbędnych warunków dla rozwoju przemysłu jądrowego,
- stymulowania działań przedsiębiorstw energetyki jądrowej,
- ułatwienia powstawania elektrowni jądrowych.

Silna i niezależna gospodarczo Unia Europejska, skoncentrowana na budowie własnego przemysłu oraz na wzmacnianiu konkurencyjności europejskich firm na globalnych rynkach, musi posiadać dostęp do przystępnej cenowo, stabilnej i zeroemisyjnej energii. Ważną część odpowiedzi na te wyzwania stanowi energetyka jądrowa, która wraz z OZE stanowi ogromny potencjał niezbędny, by sprostać wyzwaniom elektryfikacji i rosnącego popytu na energię elektryczną na integrującym się wspólnym rynku energii UE. By w pełni wykorzystać potencjał energetyki jądrowej należy zapewnić jej równe z odnawialnymi źródłami warunki działania, szczególnie w ramach odpowiedniego dostosowania regulacji unijnych oraz warunków finansowania.

Polska ma ambicje dołączyć do grona państw członkowskich wykorzystujących energię jądrową. Zgodnie z obecnym Programem rządowym, planowana jest budowa wielkoskalowych elektrowni jądrowych, o łącznej mocy zainstalowanej 6–9 GW⁵. Równolegle, polskie spółki planują wdrożenie modułowych reaktorów mniejszej mocy (tzw. SMR).

⁵ 25 czerwca 2025 r. Ministerstwo Przemysłu skierowało do konsultacji publicznych projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie aktualizacji wieloletniego „Programu polskiej energetyki jądrowej” (PPEJ). W projekcie podtrzymano główne kierunki rozwoju energetyki jądrowej w Polsce.

PKEEPolski Komitet Energii Elektrycznej
Polish Electricity Association

Dodatkowo, pojawia się szerokie spektrum możliwych zastosowań reaktorów jądrowych zarówno w elektroenergetyce, ciepłownictwie, jak i przemyśle, dzięki którym mogą zostać osiągnięte m.in. następujące cele:

- Stabilne i niezależne dostawy zeroemisyjnej energii elektrycznej do odbiorców końcowych, gwarantujące zwiększenie poziomu bezpieczeństwa energetycznego całej UE poprzez poprawę odporności rynków energii elektrycznej na sytuacje kryzysowe.
- Wykorzystanie energetyki jądrowej do produkcji zeroemisyjnego ciepła na potrzeby efektywnych systemów ciepłowniczych oraz dostarczenie ciepła przemysłowego na potrzeby realizacji procesów technologicznych przez polski i europejski przemysł.
- Produkcja zeroemisyjnego wodoru i amoniaku na potrzeby energetyki, przemysłu i transportu.
- Optymalne wykorzystanie istniejącej infrastruktury sieciowej – energetycznej oraz ciepłowniczej – co zmniejszy koszty dla odbiorcy końcowego.
- Sprawiedliwa społecznie transformacja energetyczna i zwiększenie dla niej akceptacji społeczności lokalnych w przypadku budowy elektrowni jądrowych na obszarach przemysłowych, a także w lokalizacjach wyłączanych elektrowni konwencjonalnych.

Dla zagwarantowania właściwego uwzględnienia roli energetyki jądrowej w systemie elektroenergetycznym i realizacji w/w celów, postulujemy podjęcie poniższych inicjatyw na szczeblu unijnym:

- **Zrównanie statusu energetyki jądrowej z odnawialnymi źródłami energii w ramach realizacji celów energetyczno-klimatycznych oraz uznanie energetyki jądrowej za kluczowy element bezpieczeństwa energetycznego UE.** Energia wytworzona w reaktorach jądrowych, jako zeroemisyjna, powinna być zaliczana do realizacji unijnych celów w zakresie dekarbonizacji energetyki.
- **Wypracowanie optymalnego modelu, uwzględniającego współistnienie na rynku energii elektrycznej wszystkich rodzajów zeroemisyjnych technologii wytwarzania,** charakteryzujących się odmienną specyfiką. Należy przypisać elektrowniom jądrowym odpowiednią rolę w systemie elektroenergetycznym w kierunku pracy w podstawie, wykorzystując ich naturalne cechy, takie jak: wysoka dyspozycyjność (>90%), niezależność pogodowa, długoletnia eksploatacja (do 80 lat), przewidywalność cenowa wytworzonej energii elektrycznej m.in. ze względu na możliwość wieloletniego przechowywania paliwa jądrowego (brak podatności na wahania rynkowe cen paliwa). To sprawia, że energetyka jądrowa – wraz z różnymi źródłami odnawialnymi – mogą w uzupełniający się sposób stanowić podstawę bezpiecznego wytwarzania energii elektrycznej.
- **Stworzenie dedykowanych rozwiązań w zakresie operacyjnych systemów wsparcia dla energetyki jądrowej.** Wymagane jest także zapewnienie odpowiedniej elastyczności w ramach decyzji Komisji Europejskiej w sprawie pomocy publicznej. Występująca bowiem, szczególnie w przypadku inwestycji w energetykę jądrową o wieloletnim harmonogramie realizacji, luka czasowa między zatwierdzeniem przez Komisję Europejską mechanizmu wsparcia a rozpoczęciem pracy przez elektrownię jądrową powoduje, że warunki wsparcia zaakceptowane przez KE w decyzji pomocowej mogą się stać niewystarczające do realizacji

inwestycji ze względu na potencjalnie istotnie odmienne warunki ekonomiczne w dłuższej perspektywie, w tym wskutek zmian na rynkach globalnych. Jednocześnie zauważamy, że ramy pomocy państwa na potrzeby Paktu dla Czystego Przemysłu⁶, które przewidują możliwość wsparcia elektrowni jądrowych, są krokiem w dobrym kierunku.

- **Zrównanie statusu wodoru i amoniaku wytwarzanego przy wykorzystaniu energii jądrowej z wodorem i amoniakiem wytworzonym z OZE.** Reaktory jądrowe zapewniają stabilne i nieprzerwane dostawy zeroemisyjnej energii elektrycznej, co przyczynić się może do zwiększenia opłacalności inwestycji w instalacje do produkcji wodoru i zwiększenia możliwości produkcyjnych zeroemisyjnego wodoru. Pozwoli to przyspieszyć proces przejścia z wodoru szarego na bezemisyjny np. w przemyśle i transporcie, a w dalszej perspektywie również w energetyce. To istotne także w kontekście celów na wykorzystania paliwa RFNBO w przemyśle w UE, zapisanych w nowelizacji dyrektywy o odnawialnych źródłach energii (RED).
- **Uwzględnienie ciepła z energii jądrowej w kryteriach efektywnego systemu ciepłowniczego.** Warunkiem powodzenia procesu transformacji sektora ciepłownictwa jest uwzględnienie również ciepła odpadowego pochodzącego z jednostek jądrowych jako spełniającego te kryteria.
- **Weryfikację ram prawnych dot. UOIG** (usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, ang. SGEI) i odejście od dotychczasowego, wąskiego podejścia dot. sektora energetycznego na rzecz możliwości świadczenia przez elektrownie jądrowe usługi użyteczności publicznej. Gwarancje niezawodnych dostaw zeroemisyjnej energii elektrycznej w każdych warunkach i po stałych cenach, cechujących się odpornością m.in. na zmiany sytuacji geopolitycznej, może stanowić unikalny produkt w skali europejskiego rynku energii elektrycznej, którego dostarczenie będzie możliwe jedynie przez elektrownie jądrowe. Zapewni to bezpieczne podstawy dalszego rozwoju społecznego oraz gospodarczego UE.
- **Wprowadzenie dedykowanego dla energii jądrowej pakietu dostępnych form wsparcia inwestycyjnego w nowe moce wytwórcze.** Konieczne jest zapewnienie równych warunków dostępu do unijnych instrumentów finansowania analogicznie jak ma to miejsce w przypadku OZE – z uwzględnieniem specyfiki tej technologii, z wykorzystaniem środków Europejskiego Banku Inwestycyjnego i innych instytucji finansowych, które powinny dostosować kryteria oceny do aktualnego otoczenia inwestycji jądrowych.

⁶ *Framework for State Aid measures to support the Clean Industrial Deal (Clean Industrial Deal State Aid Framework)*, C(2025) 7600 final